

20 ta' Marzu, 1990

Imhallel: -

Onor. Prof. Giuseppe Mifsud Bonnici LL.D.

David Vella

versus

Michael Soler *noe*

**Danni - Korriment Industrijali - Korriment Personali -
Disabilità Permanenti - Responsabbiltà - Likwidazzjoni
ta' Danni**

*Kawza fejn l-attur fittex għal u rnexxilu jirbañ danni konsegwenti għal
korriment personali meta kien qed jaħdem bħala mechanical fitter
fil-Libya.*

Il-Qorti: - Rat:

Illi permezz ta' kuntratt datat 18 ta' Marzu 1988 l-attur
gie impjegat mal-konvenut *nomine* fejn gie engagjat bħala
'*Electrical fitter*' sabiex jaħdem għol-Libya;

Illi f'April 1988 l-attur waqt li kien qiegħed jaħdem fuq
xogħol mal-konvenut *nomine* wegħa' gravi u għal zmien twil
dam l-isptar sija għol-Libya kif ukoll f'Malta u sofere disabilita
permanenti;

Illi r-raġuni għall-incident fuq ix-xogħol hija attribwibbli

unikament għan-nuqqas tal-konvenut *nomine* li jipprovdi għodda addatta għax-xogħol li kien qieghed isir;

Illi l-konvenut *nomine* gie interpellat permezz ta' ittra bonarja datata 25 ta' Novembru 1988 u baqa' inadempjenti;

Jgħid il-konvenuti *nomine* għaliex dina l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

1. Tiddikjarah responsabbli għall-incident fuq imsemmi;
2. Tillikwida d-danni subiti mill-attur okkorrendo b'nomina ta' periti nomandi;
3. Tikkundannah iħallas s-somma hekk likwidata;

Bl-ispejjeż inklużi dawk ta' l-ittra bonarja datata 23 ta' Novembru 1988 u tal-Mandat ta' Sekwestru Nru;

B'hekk il-konvenut *nomine* huwa mħarrek minn issa għas-subizzjoni;

Il-Korporazzjoni konvenuta preliminarjament, eċċepiet illi hija mhiex il-legittima kuntradittriċi ta' l-attur, imma din l-eċċezzjoni giet irtirata fis-seduta tad-9 ta' Ġunju 1989;

It-tieni eċċezzjoni kienet fis-sens li ma kienx minnu li l-attur soffra debilità permanenti b'konsegwenza ta' xi korriment fuq xogħol li ġara htija ta' l-eċċepjenti;

Aktar tard l-istess konvenuta talbet li tiġi kjamata fil-kawża

s-soċjetà *Mediterranean Underwriting Managers Limited* u meta din it-talba giet milqugħa mill-Qorti, din eċċepiet li (1) inkwantu t-talbiet attriċi huma diretti kontra tagħha dawn għandhom jiġu miċhuda peress li ma teżisti ebda relazzjoni ġuridika bejn l-eċċepjenti u l-attur u talbet għalhekk li tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju. (b) illi anki kieku s-soċjetà konvenuta, assikurata mill-eċċipjenti kellha tiġi tenuta responsabbli għall-incident, is-soċjetà eċċipjenti mhix tenuta li tħallas id-dannu reklamati mill-attur peress li s-soċjetà assikurata naqset li tirrapporta l-incident fiż-żmien u għat-tenur tal-polza ta' assikurazzjoni - dokument A;

L-unika prova fuq il-fatti li taw lok għal din il-kawża, għamilha l-attur, bix-xieħda tiegħu stess;

Huwa kien ikkuntratta mal-Korporazzjoni biex jaħdem il-Libya. Darba minnhom waqt li kien qiegħed jipprova, ma' haddiema oħra, jaqla' "*flange*" qabel ma jżarmaw mutur, bdew isibu diffikultà aktar mis-soltu. Dan kien dovut prinċipalment għall-fatt li l-ħaddiema ma ġewx provvduti bl-ghodda neċessarji u adatti għax-xogħol li kellhom jagħmlu. Bdew jimprovizzaw għodda mill-materjal li kellhom. Huma naturalment kienu qed jaħdmu taħt id-direzzjonijiet ta' l-inginier tal-Korporazzjoni;

Il-mument kruċjali jiddiskrivih hekk:

"Ghamilt il-"*pipe-wrench*" bil-*pipe* miegħu - u dan kollu fuq id-direzzjonijiet ta' l-inginier li kelli miegħi, u bdejt nisforza 'l isfel biex inkun nista' ndawwar il-"*bolt*" (skorfina). F'daqqa waħda l-"*bolt*" tqacċat allavolja kien oħxon, u minhabba f'hekk, jiena hadt skoss u bqajt sejjer ma' l-art";

B'din il-waqa', b'sapta u b'forza, sofra l-leżjoni fl-ispina dorsali li tirrendih, fil-mument, għaxra fil-mija (10%) anqas, abili għax-xogħol milli kien qabel – skond il-prova teknika tal-Perit Mediku Dottor Frederick Zammit Maempel;

Il-Qorti tirravviza r-responsabbiltà tal-Korporazzjoni konvenuta, fil-fatt illi, mill-prova li saret, jidher illi kienet qed tippretendi u tikkmanda xogħol mill-attur, li għalih ma pprovdietux bl-għodda li kellu bżonn. L-Inġinier tagħha, inkarigat mid-direzzjoni ta' l-istess xogħol ta' l-attur naqas milli jinduna bil-perikolosità potenzjali ta' xogħol li kien qiegħed jiddomanda u jidderiġi b'għodda improvviżzati u inadegwati, u b'hekk l-attur, li obda dawk l-istruzzjonijiet, skond il-klawsola 17(b) tal-kuntratt tax-xogħol, ġie li sofra konsegwenzi, li haqqu li jiġi rizarċit tagħhom;

Dan ir-risarciment jista' jiġi likwidat b'dan il-mod:

L-attur, meta ġara l-incident, kellu tnejn u tletin (32) sena. Kellu għalhekk aspettattiva ta' hajja lavorattiva sħiħa ta' madwar disa' u għoxrin (29) sena. Is-salarju tiegħu bħala "electrical fitter" kien ta' tliet mija u tmenin lira (Lm380) fix-xahar, għall-perijodu inizjali ta' tmien ġimgħat u eventwalment ta' erba' mija u għoxrin lira (Lm420) fix-xahar. Dan kien stabbilit b'kuntratt. Għaxra fil-mija (10%) ta' dan l-aħħar salarju huma hames mija (Lm500) fis-sena u erbatax-il elf u hames mitt lira (Lm14,500), f'disa' u għoxrin sena. Minn dawn għandha ssir deduzzjoni ekwivalenti għal tlett elef u hames mitt lira (Lm3,500) li jagħmlu tajjeb għat-taxxa fuq l-introjtu u kontribuzzjonijiet soċjali oħra. Għalhekk id-danni ta' l-attur huma llikwidati fis-somma ta' hdax-il elf lira (Lm11,000);

Għall-bqija – il-Qorti tikkonfessa li baqgħet sorpriza bl-indifferenza li wriet il-Korporazzjoni, fl-andament tal-kawża. Ma għamlet ebda prova biex tiġġustifika la l-opposizzjoni għat-talbiet ta' l-attur u lanqas għall-kjamata fil-kawża ta' l-*Assicurazioni Generali S.p.A.*;

Għal dawn ir-ragunijiet, il-Qorti (a) tilqa' l-ewwel eċċezzjoni tas-soċjetà kjamata in kawża u tilliberha mill-osservanza tal-gudizzju, inkwantu xejn ma gie ppruvat għaliex kellha tigi inkluża fil-kawża bl-ispejjeż għall-Korporazzjoni;

(b) tiddikjara lil *Malta Development Corporation* responsabbli għall-incident li sofra l-attur waqt li kien impjegat magħha fit-18 ta' Marzu 1988;

(ċ) tillikwida d-danni sofferti mill-atturi fis-somma ta' hdax-il elf (Lm11,000) u (d) tikkundanna lill-istess Korporazzjoni li tħallas lill-attur is-somma likwidata;

Spejjeż għall-Korporazzjoni konvenuta.
